

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ВИЩІЙ ШКОЛІ

ІВАНЧИКОВА С. М.

УДК 378:796.11.1(477)

НА СУЧАСНОМУ етапі розвитку української держави, поряд із нарощуванням інтелектуального потенціалу громадськості, все більшої актуальності набуває проблема формування засад здорового суспільства та створення вітчизняного інтелектуально-духовного середовища. Суттєву роль у її вирішенні, на думку знаних педагогів сучасності [1, с. 22; 4, с. 15; 11], відіграє вища освіта, адже саме вона впливає на пріоритети особистості, на ментальний і культурний простір соціуму. Зокрема велика частина у виконанні соціального замовлення реалізується вищою школою, яка формує інтелектуальну еліту суспільства.

Поряд із цим, Закон України „Про фізичну культуру і спорт” чітко регламентує, що саме фізичне виховання як головний напрям упровадження фізкультурно-оздоровчої діяльності (ФОД) становить вагомому частину загального виховання, покликаною забезпечувати розвиток і фізичних та морально-вольових, і розумових здібностей та професійно-прикладних навичок людини [3, с. 7]. Обставина того, що ФОД у навчально-виховній сфері вищої школи є невід'ємною частиною фізичного виховання, зумовлює

доцільність вивчення її організаційних засад невід'ємно від фізичного виховання студентів. Утім, спираючись на зміст стратегічних державних документів щодо функціонування вищої освіти, слід визнати, що існують певні труднощі в реалізації мети кращої освітньої практики в галузі фізичного виховання і спорту. Так, у листі Міністерства освіти і науки України „Щодо організації фізичного виховання у вищих навчальних закладах” [5, с. 56] наголошено на необхідності модернізації фізичного виховання на рівні університетської освіти. Документ інформує, що задля забезпечення належного рівня фізичного виховання в закладах вищої освіти Міністерством освіти і науки України буде внесено зміни до типової форми контракту з їхніми керівниками, котрі передбачатимуть запровадження персональної відповідальності за забезпечення, розвиток та модернізацію фізичного виховання студентів, а також підготовку та оприлюднення щорічного звіту про стан фізичного виховання та спорту в закладах вищої освіти. Своєю чергою, Національна академія педагогічних наук України, концентруючи зусилля науковців на описі стану освітньої галузі, виявленні проблем сьогодення та наданні рекомендацій з їх подолання, у

Національній доповіді „Про стан і перспективи розвитку освіти в Україні” [12, с. 132] свідчить, що простежується тенденція посилення уваги освітян до оздоровчого та реабілітаційного напрямів. В аналітичному документі акцентовано увагу на варіативності їх реалізації в контексті навчально-просвітницьких ініціатив, що мають бути спрямовані на розвиток фізкультурно-оздоровчих умінь і навичок різних категорій населення, зокрема й студентської молоді. Попри це, думка про необхідність пошуків оптимальної організації фізкультурно-оздоровчої діяльності студентства все ще знаходиться в центрі чималої кількості новітніх публікацій. Так, у дослідницьких працях Н. Долгової [2, с. 56], В. Приходько [6, с. 216] та В. Сутули [8, с. 102] відзначено, що сучасне фізичне виховання в закладах вищої освіти характеризується низькою ефективністю, зокрема в питаннях зміцнення здоров'я студентської молоді, приросту її фізичних якостей та мотивування до ведення здорового способу життя.

Отже, проблема організаційних засад ФОД студентської молоді є дискусійною та залишається цілком не вирішеною попри те, що найбільш гостро стоїть перед сучасною українською вищою школою, яка має бути базовою ланкою підготовки здорових висококваліфікованих спеціалістів. Водночас, у розвідках останніх досліджень функція закладів вищої освіти з організації та інтенсифікації ФОД студентської молоді не була об'єктом спеціального вивчення, а доцільність її організаційних аспектів у навчально-виховній сфері висвітлювалася фрагментарно, що зумовлює актуальність науково-дослідної роботи в цьому напрямі.

У нашому дослідженні метою наукових пошуків стало вивчення діяльності структурних підрозділів закладу вищої освіти щодо організації ФОД студентів та

відтворення її модельних характеристик за формами й змістом реалізації в навчально-виховному середовищі сучасної української вищої школи. Модельні характеристики в цьому випадку слід розуміти як зразок, що відтворює діяльність об'єкта й використовується для одержання нових знань про нього.

Сутність фізкультурно-оздоровчої діяльності студентів університету було розглянуто нами раніше [9, с. 170; 12]. Звернемось до її організаційних засад. Установлено, що відповідальність за фізичне виховання студентів у закладі вищої освіти покладається на ректора університету. Між тим, безпосередньо організацією фізичного виховання і, зокрема ФОД, займаються два основних підрозділи вишу – кафедра фізичного виховання та спортивний клуб. Інші структурні підрозділи всіляко координують та взаємодоповнюють їхню діяльність.

Кафедра фізичного виховання як осередок ФОД студентської молоді забезпечує навчально-виховний процес, доповнюючи його факультативними заняттями, організацією дослідницької й методичної роботи. І самостійно, і в тісній співпраці зі спортивним клубом, на підставі об'єднання фінансових, матеріальних та трудових ресурсів викладачі кафедри організують фізкультурно-оздоровчі та фізкультурно-спортивні заходи, супроводжують щосеместровий моніторинг здоров'я студентів. Означимо, що в обов'язковій формі ФОД проводиться в навчальний час та передбачає неодмінне відвідування занять з фізичного виховання, що складаються із загальної фізичної підготовки та за вибором студентів тренування в обраному виді спорту. До форм організації ФОД у навчальний час прираховуємо також фізичні вправи в режимі дня, заняття під час проходження навчальних і виробничих практик та факультативні заняття, за змістом яких найбільш поширеними є гігієнічна

гімнастика, фізкультурні хвилинки, додаткові навчальні заняття за бажанням студентів, виробнича гімнастика та тематичні заняття. Підкреслимо, що факультативні заняття з фізичного виховання не є обов'язковими, проте слугують додатком до навчальних занять, на яких студенти мають змогу отримати додаткові теоретичні знання та долучитися до самовдосконалення із загальної та професійно-прикладної фізичної підготовки відповідно до програмних вимог. Додамо, що студентська молодь залучається до ФОД і під час практик у літніх таборах, де має змогу відвідувати заняття у фізкультурно-оздоровчих та спортивних секціях, здійснювати туристичні походи, загартовуватися, брати участь у фізкультурних святах та спортивних змаганнях за сприянням факультетів, науково-дослідних інститутів та спортивних клубів.

На відміну від кафедр фізичного виховання, спортивні клуби як структурні підрозділи вишів здійснюють роботу із розвитку ФОД студентів університету здебільшого в позанавчальний час. Такі клуби створюються, реорганізуються й ліквідуються наказом ректора університету. Їх безпосередня діяльність підпорядковується проректорові з виховної та соціальної роботи відповідно до затвердженої організаційної структури управління закладу вищої освіти. У своїй практиці спортивні клуби керуються такими нормативними документами, як Закон України „Про освіту”, Закон України „Про фізичну культуру і спорт” та іншими постановами, наказами, розпорядженнями й указівками Міністерства освіти і науки України та Міністерства молоді та спорту України в чіткій координації зі статутом університету, наказами, розпорядженнями й указівками ректора в межах визначеної політики сфери системи менеджменту якості освіти (відповідно до вимог стандарту ISO 9001), правил

внутрішнього розпорядку студентів та внутрішнього трудового розпорядку викладачів.

До типової штатної структури спортивного клубу відносять посаду директора, інструкторів-методистів із фізкультурно-оздоровчої роботи, педагогів додаткової освіти та тренерів зі спорту. Так само на основі договорів оплатного надання послуг спортивний клуб має право залучати до роботи педагогів додаткової освіти та фахівців із фізичної культури і спорту. Розподіл обов'язків між працівниками клубу здійснює директор відповідно до посадових інструкцій і належних розпоряджень ректора. Для забезпечення діяльності спортивного клубу за ним обов'язково закріплюється аудиторія.

Звертаючись до організаційних засад ФОД студентів у типовому спортивному клубі вишу, слід виокремити основні завдання, що має вирішувати підрозділ. Передусім, це залучення студентської молоді до фізкультурно-оздоровчої та спортивної діяльності, пропаганда здорового способу життя в студентському середовищі, виховання фізичних і морально-вольових якостей, підвищення рівня професійної готовності й соціальної активності студентів, формування потреби в повсякденних заняттях фізичною культурою і спортом. Маємо констатувати, що найчастіше саме на базі спортивних клубів відбувається підготовка й проведення фізкультурно-оздоровчих і спортивних заходів на університетському, інститутському чи факультетському рівнях, а також у студентських гуртожитках. Шляхом створення фізкультурно-оздоровчих і спортивних секцій, клубних об'єднань і команд з видів спорту та груп академічного туризму на спортивний клуб покладається відповідальність за проведення змістовного дозвілля

студентства та надання методичної й практичної допомоги в його організації.

Отже, відповідно до основних завдань спортивного клубу підрозділом мають виконуватися функції пропаганди здорового способу життя у студентському середовищі, формування знань і навичок особистої гігієни, самоконтролю, ведення боротьби з подолання шкідливих звичок, створення необхідних організаційно-методичних умов для занять різними формами і видами ФОД згідно зі сформованими в університеті традиціями та інтересами студентства. На працівників підрозділу покладається відповідальність за впровадження новітніх форм і методів фізичного виховання і спорту, раціонального й ефективного використання матеріально-технічної бази університету.

Спільно із кафедрою фізичного виховання на базі спортивного клубу проводиться організаційна робота зі спортивного вдосконалення студентів, підготовка та відрядження збірних команд університету на спортивні змагання різного рівня. Саме спортивний клуб відповідає за оформлення спортивних розрядів студентів, їх залучення до участі та проведення масових фізкультурно-спортивних заходів, свят, фестивалів, конкурсів. Співробітники підрозділу регулюють навчально-тренувальний процес у фізкультурно-оздоровчих і спортивних секціях, фізкультурних і спортивних клубних об'єднаннях, збірних командах з видів спорту; створюються умови для зростання спортивної майстерності студентів; розробляються й реалізуються календарні плани масових фізкультурно-оздоровчих і спортивних робіт. Використовуючи в широкій практиці суспільні фізкультурні кадри, які працюють на громадських засадах (інструктори, судді, тренери та ін.), спортивні клуби виконують функцію забезпечення всебічного розвитку громадських ініціатив у масовій фізкультурно-оздоровчій та спортивній роботі.

Відповідно до типового положення про діяльність спортивного клубу до його функцій також віднесемо методичну та практичну допомогу науково-дослідним інститутам, факультетам, кафедрам та іншим структурним підрозділам університету, заступникам директорів і деканів з виховної роботи, вихователям гуртожитків відділу виховної роботи зі студентською молоддю, викладачам та іншим фахівцям з питань фізкультурно-оздоровчої чи спортивної діяльності. Задля виконання інформаційної функції на спортивний клуб покладається відповідальність за своєчасне освітлення фізкультурно-оздоровчого та спортивно-масового життя університету на його сайті, у засобах масової інформації, а також оформлення тематичних стендів, випусків інформаційних бюлетенів про фізкультурно-оздоровчу та спортивну діяльність.

Звертаючись до засад ФОД у студентському середовищі, виділимо, що її організація може забезпечуватися й у вихідні та канікулярні дні, коли кафедра фізичного виховання у співпраці зі спортивним клубом влаштовує фізкультурно-оздоровчі свята, фізкультурні заходи за місцем проживання, масові кроси, заняття спортивними іграми, спортивні вечори. Надаючи консультації щодо проведення самостійних фізкультурно-оздоровчих занять студентів, фахівці цих підрозділів сприяють її поглибленому поширенню.

Ще однією важливою організаційною одиницею створення здоров'язберігального середовища, а також пропаганди та популяризації різних видів спорту й сучасних фізкультурно-оздоровчих систем є фізкультурно-оздоровчі та фізкультурно-спортивні центри, що функціонують на базі вишів переважно на комерційній основі. Подібні форми занять дозволяють за власною волею й за окрему плату відвідувати обрану фізкультурно-оздоровчу чи спортивну секцію та в перспективі, здобувши відпо-

відний стан тренуваності, бути зарахованим до збірних команд факультетів і науково-дослідних інститутів. Характерною рисою таких підрозділів є те, що до переліку видів рухової активності студентам пропонуються інноваційні заняття фітнесом, єдиноборствами, системами оздоровлення Заходу й Сходу, тренування на тренажерних пристроях, у водному середовищі тощо.

За модельними характеристиками діяльності, що є об'єктом вивчення, слід розглянути взаємодію сукупності вторинних структурних підрозділів закладів вищої освіти, які сприяють її всебічному розвитку. Так, відділ виховної роботи із молоддю, співпрацюючи із науково-дослідними інститутами, факультетами та спортивним клубом, затверджує план виховної роботи на навчальний рік, що містить питому частину фізкультурно-оздоровчих заходів та вимагає чіткої звітної інформації про їх виконання. Протягом навчального року відділ проводить моніторинг своєчасності підвищення кваліфікації фахівців спортивного клубу, збирає аналітичну інформацію про виконання планів, програм, діяльність фізкультурно-оздоровчих і спортивних секцій, фізкультурних і спортивних клубних об'єднань університету, затверджує положення, програми та сценарії університетських заходів, оцінює ефективність виховного супроводу фізкультурно-оздоровчої діяльності.

Студентський клуб, що є громадським об'єднанням студентів задля здійснення організаційно-виховної роботи у виші, у співпраці із кафедрою фізичного виховання та відділом виховної роботи із молоддю, бере участь у залученні студентства до фізкультурно-оздоровчої та спортивної діяльності. Шляхом формування культури дозвілля в університетському середовищі об'єднання сприяє розширенню світогляду та формуванню активної життєвої позиції студентської молоді. Студентські клуби зазвичай використовують майнову базу

університету, тому часто збирають заявки на забезпечення музичною апаратурою фізкультурно-оздоровчих і спортивних заходів; висувають пропозиції щодо їх спільного проведення із кафедрою фізичного виховання, спортивним клубом чи фізкультурно-оздоровчим центром університету.

Студентські містечка, які становлять комплекс корпусів, що знаходяться поблизу навчальних об'єктів і підпорядковують свою діяльність закладу вищої освіти, керуючись положеннями про ФОД, також приймають заявки на спільне проведення фізкультурно-оздоровчих і спортивних заходів на своїй території.

Зі свого боку відділ організації охорони здоров'я університету приймає від кафедри фізичного виховання, науково-дослідних інститутів і факультетів, спортивного клубу, фізкультурно-оздоровчих і спортивних центрів заявки на обслуговування медичними працівниками фізкультурно-оздоровчих заходів і спортивних змагань; надає інформацію про результати проходження медичного огляду та формує допуск студентів до змагань.

Уважаємо за потрібне відзначити й функцію сектору контролю якості освіти навчально-методичного відділу університету, адже за результатами функціонування процесів більшості названих підрозділів саме цей сектор затверджує звіти, методичні вказівки, плани та дані про аудити супроводження фізкультурно-оздоровчої діяльності в закладі вищої освіти.

Отже, ефективна організація ФОД у сучасній українській вищій школі потребує тісної взаємодії багатьох структурних підрозділів вишу, а її модельні характеристики відтворюють заняття не лише в режимі навчання, а й у позанавчальний час, вихідні й канікулярні дні (рис. 1).

Рис. 1. Модельні характеристики фізкультурно-оздоровчої діяльності студентів у ЗВО

Отже, дані здійсненого аналізу дають підстави стверджувати, що вища школа є осередком фізкультурно-оздоровчої діяльності студентської молоді. Тісна співпраця кафедри фізичного виховання та спортивного клубу університету має всі можливості для об'єднання зусиль ректорату, факультетів і науково-дослідних інститутів, відділу виховної роботи та інших структурних підрозділів, громадських організацій і

органів студентського самоврядування щодо її успішного розвитку в закладі вищої освіти.

Сформовані модельні характеристики ФОД студентів за формами та змістом її організації в названих структурних підрозділах, які представлено у вигляді обов'язкових занять у навчальний і позанавчальний час, а також самостійної роботи у вихідні та канікулярні дні, зображають, що зазначений синтез має всі умови для суттєвого

розширення варіантів залучення студентської аудиторії та цілкового врахування її фізкультурних інтересів.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів організації здоров'язберігального освітнього простору в сучасній українській вищій школі й не претендує на всебічне розкриття означеної проблеми. Подальшого вивчення потребують питання розробки методичних основ ФОД із урахуванням професійної спрямованості студентів та визначення педагогічних умов їх реалізації у закладах вищої освіти України.

Література

- 1. Ваховський Л. Ц.** Постмодернізм і сучасна освіта / Л. Ц. Ваховський // *Pedagogika*. – Czestochowa : prace naukowe Akademii im. Jana Długosza, 2015. – Т. XXIV. – Р. 15–23.
- 2. Долгова Н.** Європейські ініціативи у сфері фізичного виховання та спорту / Н. Долгова // *Спорт. вісн. Придніпров'я*. – 2015. – № 2. – С. 55–58.
- 3. Закон України „Про фізичну культуру і спорт”** [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http:// zakon.rada.gov.ua/go/3808-12](http://zakon.rada.gov.ua/go/3808-12).
- 4. Коротяев Б. И.** Нестандартный взгляд на стандарты высшего образования : монография / Б. И. Коротяев, В. С. Курило, С. В. Савченко. – Старобельск : Изд-во ГУ „ЛНУ имени Тараса Шевченко”, 2016. – 293 с.
- 5. Лист Міністерства освіти і науки України від 25.09.2015 № 1/9-454 „Щодо організації фізичного виховання у вищих навчальних закладах”** [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/47947/.
- 6. Приходько В.** Про потребу визначення місця „Фізичного виховання” у реформі вітчизняної вищої школи в контексті компетентнісного підходу / В. Приходько, С. Чернігівська // *Спорт. Вісн. Придніпров'я*. – 2016. – № 1. – С. 215–220.
- 7. Рекомендація парламентських слухань на тему „Шляхи розвитку фізичної культури і спорту в Україні в умовах децентралізації влади” від 23 березня 2016 р.** // Відом. Верховної Ради України (ВВР). – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 2016. – 9 с.
- 8. Щодо сучасних організаційних інновацій у системі фізичного виховання студентської молоді** / В. О. Сутула, Л. С. Луценко, О. І. Булгаков, А. Х. Дейнеко, А. В. Сутула, В. В. Шутеев // *Слобожан. наук.-спорт. вісн.* – 2016. – № 1. – С. 99–106.
- 9. Ivanchykova S. M.** Determine the effect of fitness on power and power-speed university students / S. M. Ivanchykova // *Nowoczesna edukacja: filozofia, innowacja, doświadczenie*. – Łydz : Wyd-wo Naukowe Wyższej Szkoły Informatyki i Umiejętności, 2016. – № 1(5). – Р. 168–173.
- 10. Kekeeva Z.** Physical Monitoring as an Enhancing Means of Specialist's Training Quality in Higher Education Institution / Z. Kekeeva, V. Burlykov, S. Proshkin // *International journal of environmental & science education*. – 2016. – Vol. 11. – № 16. – Р. 9092–9100.
- 11. Hobbs M.** Reconsidering current objectives for physical activity within physical education [Електронний ресурс] / M. Hobbs, A. Daly-Smith, J. McKenna, T. Quarmby, D. Morley // *British Journal of Sports Medicine*, 2017. – Режим доступу : <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/28615217>.

12. National Report on the State and Prospects of Education Development in Ukraine / National Academy of Educational Sciences of Ukraine ; [editorial board: V. G. Kremen, V. I. Lugovyy, A. M. Gurzhii, O. Ya. Savchenko. – Kyiv : Pedahohichna dumka, 2017. – 336 p.

References

1. Vakhovsky, L.Ts. (2015). Postmodernizm i suchasna osvita [Postmodernism and modern education]. *Pedagogika*, Vol. XXIV, 15-23. Częstochowa: prace naukowe Akademii im. Jana Długosza [in Ukrainian].

2. Dolgova, N. (2015). Jevropejski iniciatyvy u sferi fizychnogho vykhovannja ta sportu [European Initiatives in the Field of Physical Education and Sports]. *Sportyvnyj visnyk Prydniprov'ja – Sports Herald of the Pridniprovia*, 2, 55-58 [in Ukrainian].

3. Zakon Ukrainy „Pro fizychnu kuljuru i sport” [The Law of Ukraine „On physical culture and sports”]. (n.d.). [Zakon.rada.gov.ua](http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3808-12). Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3808-12> [in Ukrainian].

4. Korotyaev, B.I., Kurilo, V.S, Savchenko, S.V. (2016). Nestandartnyj vzghljad na standarty vysshegho obrazovanyja [Non-standard look at higher education standards]. Starobelsk: Lugansk Taras Shevchenko National University [in Russian].

5. Lyst Ministerstva osvity i nauky Ukrainy „Shhodo orghanizaciji fizychnogho vykhovannja u vyshhykh navchaljnykh zakladakh” [Letter from the Ministry of Education and Science of Ukraine „On the organization of physical education in higher educational establishm”]. (2015, September 25, № 1/9-454). (n.d.). *Vishya osvita*. Retrieved from http://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/47947/ [in Ukrainian].

6. Prihodko, V., Chernigivska, S. (2016). Pro potrebu vyznachennja miscja „Fizychnogho vykhovannja” u reformi vitchyznjanoji vyshhoji shkoly v konteksti kompetentnisnogo pidkhotu [On the need to determine the place of „Physical education” in the reform of the domestic higher education in the context of the competence approach]. *Sportyvnyj visnyk Prydniprov'ja – Sports Herald of the Pridniprovia*, 1, 215-220 [in Ukrainian].

7. Rekomendacija parlamentsjkykh slukhanj na temu „Shljakhy rozvytku fizychnoji kuljuru i sportu v Ukrajinu v umovakh decentralizaciji vlady” [Recommendation of parliamentary hearings on „Ways of development of physical culture and sport in Ukraine in conditions of decentralization of power”]. (2016, March 16). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. Kyiv: Parlam. vyd-vo [in Ukrainian].

8. Sutula, V.O., Lutsenko, L.S., Bulgakov, O.I., Deineko, A.H., Sutula, A.V., Shuteev, V.V. (2016). Shhodo suchasnykh orghanizacijnykh innovacij u systemi fizychnogho vykhovannja studentsjkoji molodi [Regarding modern organizational innovations in the system of physical education of student youth]. *Slobozans'kij naukovy-sportyvnyj visnyk – Slobzhanskyi herald of science and sport*, 1, 99-106. (in Ukrainian).

9. Ivanchykova, S.M. (2016). Determine the effect of fitness on power and power-speed university students. *Nowoczesna edukacja: filozofia, innowacja, doświadczenie – Modern education: philosophy, innovation, experience*, 1 (5), 168-173. Łydz : Wydawnictwo Naukowe Wyższej Szkoły Informatyki i Umiejętności [in English].

10. Kekeeva, Z. Burlykov, V., Proshkin, S. (2016). Physical Monitoring as an Enhancing Means of Specialist's Training Quality in Higher Education Institution. *International*

journal of environmental & science education, 11/16, 9092-9100 [in English].

11. Hobbs, M., Daly-Smith, A., McKenna, J., Quarmby, T., Morley, D. (2017). Reconsidering current objectives for physical activity within physical education. *British Journal of Sports Medicine*. Retrieved from <http://https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/28615217> [in English].

12. Kremen, V.G., Lugovyuy, V.I. , Gurzhii, A.M. , Savchenko, O.Ya. (2017). National Report on the State and Prospects of Education Development in Ukraine. *National Academy of Educational Sciences of Ukraine*. Kyiv: Pedahohichna dumka [in English].

* * *

Іванчикова С. М. Організаційні засади фізкультурно-оздоровчої діяльності в сучасній українській вищій школі

Метою публікації стало вивчення практики структурних підрозділів сучасних українських закладів вищої освіти щодо організації фізкультурно-оздоровчої діяльності в студентському середовищі. Виявлено, що вища школа є осередком розвитку фізкультурно-оздоровчої діяльності студентської молоді. Виділено типові підрозділи українських вишів, у компетенції яких знаходиться означена діяльність. Спираючись на зміст стратегічних державних документів щодо функціонування вищої освіти в Україні, досліджено труднощі реалізації мети кращої освітньої практики в галузі фізичного виховання і спорту. Сформовано модельні характеристики фізкультурно-оздоровчої діяльності за формами та змістом її організації у виділених структурних підрозділах, які представлено у вигляді обов'язкових занять у навчальний і позанавчальний час, а також самостійних занять у вихідні та канікулярні дні. Здійснені наукові пошуки дозволили зробити висновок, що зазначений синтез суттєво

розширює варіанти залучення студентської аудиторії до фізкультурно-оздоровчої й спортивної роботи та дозволяє цілковито враховувати її фізкультурні інтереси.

Ключові слова: аудиторний час, заклади вищої освіти, організаційні засади, позааудиторний час, фізкультурно-оздоровча діяльність, фізична культура і спорт.

Иванчикова С. Н. Организационные основы физкультурно-оздоровительной деятельности в современной украинской высшей школе.

Целью публикации стало изучение практики структурных подразделений современных украинских высших учебных заведений в организации физкультурно-оздоровительной деятельности в студенческой среде. Выявлено, что высшая школа является центром развития физкультурно-оздоровительной деятельности студенческой молодежи. Выделены типичные подразделения украинских вузов, в компетенции которых находится данная деятельность. Основываясь на содержании стратегических государственных документов функционирования высшего образования в Украине, исследованы проблемы реализации цели улучшения образовательной практики в отрасли физической культуры и спорта. Раскрыты модельные характеристики физкультурно-оздоровительной деятельности по формам и содержанию ее организации в выделенных структурных подразделениях, которые представлены в виде обязательных занятий в учебное и внеучебное время, а также самостоятельных занятий в выходные и каникулярные дни. Проведенное исследование позволило сделать вывод, что указанный синтез существенно расширяет варианты привле-

чения студенческой аудитории к физкультурно-оздоровительной и спортивной работе и позволяет полностью учитывать ее физкультурные интересы.

Ключевые слова: аудиторное время, учреждения высшего образования, организационные основы, внеаудиторное время, физкультурно-оздоровительная деятельность, физическая культура и спорт.

Ivanchykova S. M. Organizational Foundations of Health and Fitness Activities in Contemporary Ukrainian Higher Educational Institutions.

The purpose of the publication was to study practical activities of organizational units of modern higher educational institutions in terms of organizing health and fitness activities of students.

In the process of carrying out the research work, it was revealed that higher educational institutions are the center for the development of health and fitness activities of students. The organizational units that have these activities within their competence were distinguished. On the basis of the content of strategic official documents on the functioning of higher education system of Ukraine, the problems of realization of the goal of improving educational practices in the field of physical culture and sports were analyzed. The model characteristics of health and fitness activities were formed according to the forms and content of their organization in the distinguished organizational units. These characteristics were presented in the form of the curricular and extra-curricular classes, as well as self-study on weekends and holidays. The conducted research made it

possible to draw a conclusion that the synthesis significantly expands the options for attracting the student audience to health and fitness and makes it possible to fully take into account the students' interests in this area.

Key words: classroom time, higher educational institutions, organizational foundations, extracurricular time, health and fitness activity, physical culture and sport.

Стаття надійшла до редакції 12.05.2018 р.

Прийнято до друку 21.05.2018 р.

Рецензент – д. п. н., проф. Ваховський Л.Ц.